

Gabriela Demeterová

Důležitá je cesta, nikoli cíl!

Když jsem se dozvěděl, že s ní mám udělat rozhovor, vybavil se mi pořad *Uvolněte se, prosím*, kde svým nakažlivým smíchem odbourala sebe, diváky i moderátora Jana Krause. Schůzku naplánovala na dvanáctou hodinu v kavárně a skutečnost předčila očekávání. Gabriela Demeterová, houslistka světového formátu, je opravdu „úžasný živel“.

Máte ráda westerny?

Vyznačkou tohoto žánru nejsem, ale ten nezákladnější – Tenkrát na západě – jsem si ujít nenechala.

Ptám se ze dvou důvodů. Za prvé jsme se spolu sešli v „pravé poledne“...

To jsem viděla nedávno. Úžasný Gregory Peck! Ale Tenkrát na západě je klasika. Nádherná hudba.

... a za druhé, zda právě z těchto filmů nevyplývala vaše láska ke koním?

Naopak! Když vidím, co s nimi filmaři provádějí, tak to je spíš námět pro ochránce zvířat. Koně mám ráda od dětství, jenže až v sedmadvaceti jsem zjistila, že si mohu zaplatit lektora a naučit se jezdit. Jako malá holka jsem totiž chtěla být žokej. Ale to byla nesplnitelná věc.

Proč nesplnitelná věc?

Na vině byla moje vysoká postava, jsem trochu neskladná. Navíc dostihy se

mi moc nelíbí, pro zvířata je to stresující záležitost. Dávám přednost drezuře, která je zábavnější i pro koně.

Můžete spadnout, nebojíte se o ruce? Třeba basketbalisté mají ve smlouvě, že nesmějí na lyže, aby se nezranili.

Já sice žádnou smlouvu nemám, ale hlídám se. Netahám těžké věci, neokopávám brambory. A basket? Kontaktní sport, velký míč, ruce jsou v ohrožení. Při tenisu zase tvrdne zápěstí. Lyže jsem si loni dopřála, ale neriskuju.

Na housle hrajete od tří let, neprojevuje se to negativně na vašem organismu?

Pracují na mně na Homolce na rehabilitaci. Je to jako vrcholový sport. Lékař vám řekne, že postoj při hraní na housle je hodně deformativní. A problémy vznikají od pánve nahoru. Musím tedy rehabilitovat – mám koně, ale hlavně hodně chodím. Chůzi mám schválenou jako ideální pohyb. To mě udržuje fit.

*Žiju nástrojem
neustále, ale dokážu
vypnout a bavit se
úplně jinak*

Jak často cvičíte?

Když můžu, tak denně. Ale třeba až večer, pokud mám přes den jiné povinnosti. Nelze to však paušalizovat na fakt, že mám housle pod bradou od – do. Tohle je typ práce, při níž pracuju mentálně třeba za volantem nebo na procházce se psem. Projíždím si skladbu, přehrávám kritická místa, jestli by se mělo hrát tak, nebo jinak. Takže trénink bez nástroje. S ním si pak ověřuju, jestli to funguje. Žiju tím prakticky neustále. I když samozřejmě umím vypnout.

Neměla jste někdy chuť s tím seknout?

To, že umím číst noty, neznamená, že vše hned zahraju. Novou skladbu už nestuduju tak dlouho, jako když mi bylo patnáct, podobně rychlejší je i oprašování starších věcí. Přesto jde o dlouhodobou práci, takže mě krize taky přepadla. Nebyla bych normální. Pak to chce odpočinout si od houslí, vyrazit do přírody, nebo si pustit dobrý film. Jednoduše vypnout mozek.

Máte čas na dovolenou?

Tu jsem nikdy neměla, poprvé jsem na delší dobu vysadila loni. Byla jsem tři týdny doma, nikam jsem nemusela, s nikým jsem se nebavila. Nemám potřebu měnit teritorium, pravidelné ježdění

rozdávat radost. Někdy remcám, když se toho nahrne hodně, ale ono to jde ve vlkách. Jsem Býk, taky dokážu pěkně zlenivět a strčit housle do futrálu pod postel. Ale pak mě to zase vyburcuje k nové aktivitě. Je to mé druhé já.

Máte pocit, že úsilí, které hraní věnujete, přináší adekvátní odezvu?

Myslím, že jsem jeden z mála případů, kde se talent, píle a investice vyplatily a přinesly svoje ovoce. V hudbě se sebe-realizuju, ale v přípravě na koncerty je pro mě důležitá cesta, nikoli cíl.

Hrajete na housle a na violu. Jak jdou ty dva nástroje dohromady?

Ač to tak nevypadá, mají hodně společného. V klasicismu bylo běžné, že houslisté uměli na violu a nástroje střídali. A jednou mě napadlo, kam až můžu jít a jestli se svojí houslovou technikou dokážu stejně kvalitně hrát na violu.

Na některých koncertech hrajete první polovinu na housle a druhou na violu.**To asi není zrovna jednoduché...**

Pro posluchače je to inspirativní, pro mě je to výzva, jestli jsem schopna nástroje vystřídat během jednoho večera. Každý notový zápis je jiný, takže

ně co říct. Člověk z jiného hudebního ranku, v němž je ale velkým klasikem. Moudrý, vzdělaný pán, jeho muzika hodně vychází z klasiky, což je na ní slyšet. Je zvláštní, neuchopitelná, nezařaditelná, nic prvoplánového.

Jinak dáváte přednost klasice?

Jsem normální konzument, poslouchám cokoli. Zapnu rádio a buď se mi to líbí, nebo ne. Tak přepnu na BBC, protože tam se pořád mluví. Je mi sice jedno co, ale neruší mě to. Je pravda, že jsem vyrostla na klasice, ale taky na Jaroslavu Ježkovi. A pak jsem nasákla muzikály a operetou, protože babička hrála v Karlínském divadle. Netopýr byl můj hit. Dneska trpím profesionální deformací, v daném proudu si vyberu to nejlepší. Proto mám vedle Stinga ráda i Phila Colinse nebo Petera Gabriela. A klasiku jako takovou? Nejsem šílenec, abych ji poslouchala pořád dokola. Když už, tak si na odreagování pustím barokní hudbu. Je mi blížká a inspiruje mě.

Jak vidíte pozici vážné hudby v současném světě?

Optimisticky. Asi trochu negativně to vypadá u nás, společnost zatím není vybouřená z konzumnosti. Na klasiku se

nahlíží jako na něco, co nepotřebujeme. A ono je to přesně naopak! Umění potřebujeme proto, že vychovává společnost. Bohužel ještě nepřišla doba, kdy by umění a kultura měly mít ve společnosti daleko lepší postavení a třeba i větší podporu z hlediska vládních kruhů. Ale pozitivum vidím v tom, že sály se nevyprázdnily a svůj podíl na tom má i mladší generace.

Jak daleko byste byla ochotna zajít v propagaci klasické hudby?

Při vánočním galakonzertu na Žofíně jsem možná šokovala své skalní fanoušky. Ke spolupráci jsem pozvala Petra

Koncertní sály se *nevyprázdnily*, vážná hudba není na odpis

k moři jsem nezažila, ale chtěla bych to někdy absolvovat.

I k moři si lze vzít notebook a věnovat se počítačovým hrám. Pořád je hrajete?

Se sluchátky na uších a v zápalu boje asi vypadám bizarně. Ale je to parádní věc na vymytí mozku. Nárazový odpočinek, vybiju se a můžu pracovat dál.

Nejste vy trochu workoholik?

Nejsem, priority mám někde jinde, počínaje zdravím, přes dobré vztahy, zvířaty konče. Hraní je pro mě zpětná vazba, mám dobrý pocit z toho, že můžu lidem

když koukám do violových not, musím ty kuličky číst úplně jinak. Někdy se violový zápis mění do houslového, a to si pak musím přesně označit, kde to je, abych včas přepnula.

Stalo se vám, že jste nepřepnula?

Samozřejmě! Stejně jako herec mívá okno, tak tady je to hned slyšet. A je to docela šok. Většinou se mi to přihodilo na zkouškách, kde to lze napravit. Na pódiu mě takový kiks rychle nakopne zpátky.

Pořád posloucháte Stinga?

Sting je persona, která mi má hod-

Gabriela Demeterová

Houslistka, violistka, první česká vítězka mezinárodní houslové soutěže Yehudi Menuhina v Anglii, členka umělecké rady AMU v Praze. Řadu let se věnuje studiu a interpretaci barokní hudby, vystupuje s významnými tělesy a dirigenty po celém světě. Se svým souborem Collegium Gabriely Demeterové pořádá pravidelně koncertní tour po Čechách, založila také mezinárodní festival. Vážnou hudbu propaguje v televizi a rozhlasu.

Jak často cvičíte?

Když můžu, tak denně. Ale třeba až večer, pokud mám přes den jiné povinnosti. Nelze to však paušalizovat na fakt, že mám housle pod bradou od – do. Tohle je typ práce, při níž pracuji mentálně třeba za volantem nebo na procházce se psem. Projíždím si skladbu, přehrávám kritická místa, jestli by se mělo hrát tak, nebo jinak. Takže trénink bez nástroje. S ním si pak ověřuju, jestli to funguje. Žiju tím prakticky neustále. I když samozřejmě umím vypnout.

Neměla jste někdy chuť s tím seknout?

To, že umím číst noty, neznamená, že vše hned zahraju. Novou skladbu už nestuduju tak dlouho, jako když mi bylo patnáct, podobně rychlejší je i oprašování starších věcí. Přesto jde o dlouhodobou práci, takže mě krize taky přepadla. Nebyla bych normální. Pak to chce odpočinout si od houslí, vyrazit do přírody, nebo si pustit dobrý film. Jednoduše vypnout mozek.

Máte čas na dovolenou?

Tu jsem nikdy neměla, poprvé jsem na delší dobu vysadila loni. Byla jsem tři týdny doma, nikam jsem nemusela, s nikým jsem se nebavila. Nemám potřebu měnit teritorium, pravidelné ježdění

rozdávat radost. Někdy remcám, když se toho nahrne hodně, ale ono to jde ve vlkách. Jsem Býk, taky dokážu pěkně zlenivět a strčit housle do futrálu pod postel. Ale pak mě to zase vyburcuje k nové aktivitě. Je to mé druhé já.

Máte pocit, že úsilí, které hraní věnujete, přináší adekvátní odezvu?

Myslím, že jsem jeden z mála případů, kde se talent, píle a investice vyplatily a přinesly svoje ovoce. V hudbě se sebe-realizuju, ale v přípravě na koncerty je pro mě důležitá cesta, nikoli cíl.

Hrajete na housle a na violu. Jak jdou ty dva nástroje dohromady?

Ač to tak nevypadá, mají hodně společného. V klasicismu bylo běžné, že houslisté uměli na violu a nástroje střídali. A jednou mě napadlo, kam až můžu jít a jestli se svojí houslovou technikou dokážu stejně kvalitně hrát na violu.

Na některých koncertech hrajete první polovinu na housle a druhou na violu.**To asi není zrovna jednoduché...**

Pro posluchače je to inspirativní, pro mě je to výzva, jestli jsem schopna nástroje vystřídat během jednoho večera. Každý notový zápis je jiný, takže

ně co říct. Člověk z jiného hudebního ranku, v němž je ale velkým klasikem. Moudrý, vzdělaný pán, jeho muzika hodně vychází z klasiky, což je na ní slyšet. Je zvláštní, neuchopitelná, nezařaditelná, nic prvoplánového.

Jinak dáváte přednost klasice?

Jsem normální konzument, poslouchám cokoli. Zapnu rádio a buď se mi to líbí, nebo ne. Tak přepnu na BBC, protože tam se pořád mluví. Je mi sice jedno co, ale neruší mě to. Je pravda, že jsem vyrostla na klasice, ale taky na Jaroslavu Ježkovi. A pak jsem nasákla muzikály a operetou, protože babička hrála v Karlínském divadle. Netopýr byl můj hit. Dneska trpím profesionální deformací, v daném proudu si vyberu to nejlepší. Proto mám vedle Stinga ráda i Phila Colinse nebo Petera Gabriela. A klasiku jako takovou? Nejsem šílenec, abych ji poslouchala pořád dokola. Když už, tak si na odreagování pustím barokní hudbu. Je mi blížká a inspiruje mě.

Jak vidíte pozici vážné hudby v současném světě?

Optimisticky. Asi trochu negativně to vypadá u nás, společnost zatím není vybouřená z konzumnosti. Na klasiku se

nahlíží jako na něco, co nepotřebujeme. A ono je to přesně naopak! Umění potřebujeme proto, že vychovává společnost. Bohužel ještě nepřišla doba, kdy by umění a kultura měly mít ve společnosti daleko lepší postavení a třeba i větší podporu z hlediska vládních kruhů. Ale pozitivum vidím v tom, že sály se nevyprázdnily a svůj podíl na tom má i mladší generace.

Jak daleko byste byla ochotna zajít v propagaci klasické hudby?

Při vánočním galakonzertu na Žofíně jsem možná šokovala své skalní fanoušky. Ke spolupráci jsem pozvala Petra

Koncertní sály se *nevyprázdnily*, vážná hudba není na odpis

k moři jsem nezažila, ale chtěla bych to někdy absolvovat.

I k moři si lze vzít notebook a věnovat se počítačovým hrám. Pořád je hrajete?

Se sluchátky na uších a v zápalu boje asi vypadám bizarně. Ale je to parádní věc na vymytí mozku. Nárazový odpočinek, vybiju se a můžu pracovat dál.

Nejste vy trochu workoholik?

Nejsem, priority mám někde jinde, počínaje zdravím, přes dobré vztahy, zvířaty konče. Hraní je pro mě zpětná vazba, mám dobrý pocit z toho, že můžu lidem

když koukám do violových not, musím ty kuličky číst úplně jinak. Někdy se violový zápis mění do houslového, a to si pak musím přesně označit, kde to je, abych včas přepnula.

Stalo se vám, že jste nepřepnula?

Samozřejmě! Stejně jako herec mívá okno, tak tady je to hned slyšet. A je to docela šok. Většinou se mi to přihodilo na zkouškách, kde to lze napravit. Na pódiu mě takový kiks rychle nakopne zpátky.

Pořád posloucháte Stinga?

Sting je persona, která mi má hod-

Gabriela Demeterová

Houslistka, violistka, první česká vítězka mezinárodní houslové soutěže Yehudi Menuhina v Anglii, členka umělecké rady AMU v Praze. Řadu let se věnuje studiu a interpretaci barokní hudby, vystupuje s významnými tělesy a dirigenty po celém světě. Se svým souborem Collegium Gabriely Demeterové pořádá pravidelně koncertní tour po Čechách, založila také mezinárodní festival. Vážnou hudbu propaguje v televizi a rozhlasu.

Naštěstí lidi *neděším*, a tak je vlastně zvu na koncerty

*Když tomu
nápadu
věřím, jdu si
zabrát třeba
jazz*

Ostrouchova, někdejšího frontmana kapely Sto zvířat, jazzmana Ondřeje Pivce a jeho kapelu. Udělali aranže pro mě a mé kolegy a já s nimi hrála jazz i Largo, které Ostrouchov napsal jako reggae. A Sting tam zazněl taky – Englishman in New York. Byla to bomba. Ale i kvalita. Musím nápadu věřit, a pokud mě oslovuje, tak můžu jít s kůží na trh. A obhájit se, když mi někdo řekne, že jsem blázen, když jsem na Českém lvu hrála s Martinem Zbrožkem. Byla to recese, ulítlý nápad, ale kvalitní i zpracováním. A když se to zalíbí lidem, kteří mě mají rádi na pódiu v Rudolfinu, tak proč ne? Bavím se a nabízím jim: Bavte se se mnou!

Vaše povaha mi nepasuje ke klasice.

Mně taky moc ne. Ale zaplaťpánbůh, že mám takovou náturu. Aspoň lidi neděším, jsem jim bližší, a tak je vlastně zvu

na svoje koncerty. Teď myslím ty s klasikou hudbou.

Právě probíhající sezona je pro vás ve znamení Antonia Vivaldiho, od jehož narození uplynulo 330 let. Vivaldi Tour jste věnovala výhradně jemu jako poctu za to, že pro vás – houslisty – napsal množství instrumentálních koncertů. Koncem října však uděláte výjimku. Ve Smetanově síni Obecního domu vystoupíte na benefičním koncertu pro nadaci Rakovina věc veřejná. Proč zrovna tady?

Prošla jsem už hodně charitativních projektů, ale ne všechny byly tak kvalitní, aby se splnilo, co jsem od nich očekávala – tedy nerealizovala se pomoc konkrétním lidem, těm na konci určitého řetězce. Teď už si vybírám, a tím pádem jsem charitativní činnost omezila. Když

mě však oslovila nadace Rakovina věc veřejná, neváhala jsem. Docent Hajdúch mi vysvětlil, že v Olomouci existuje výzkumné centrum, které má v rámci celosvětového boje proti rakovině výborné výsledky. A my to vlastně vůbec nevíme. Většinou žijeme v představě, že diagnóza rakoviny rovná se smrt. Ale to je velký omyl! Pokud byla kdysi úmrtnost v některých případech karcinomů stoprocentní, tak dneska už je poloviční. Představte si to, polovina nemocných má velkou šanci, že se vyléčí! Ta čísla mě nadchla.

Takže peníze z koncertu dostane nadace Rakovina věc veřejná?

Uvědomila jsem si, že lékaři z Olomouce potřebují publicitu, je třeba, aby se o jejich výsledcích vědělo. Takže kdo přijde třináctého října do Smetanky, pomůže úžasné věci! ■